

2015 - Advokaten 6 Når prisoverslag giver anledning til en tvist

Publiceret: 24. august 2015

Advokatnævnet har over de seneste måneder haft lejlighed til at tage stilling til en række sager, hvor advokaten over for sin klient har givet et prisoverslag, og hvor dette overslag efterfølgende bliver genstand for tvist i forbindelse med afregning af sagen.

Af Hanne Christensen, chefkonsulent, Advokatnævnets Sekretariat

Ved fastsættelse af et advokatsalær er der som bekendt en række parametre, der kan iagttages, herunder sagens omfang og den tid, der er brugt, sagens værdi og betydning for klienten, sagens udfald og det ansvar for advokaten, der har været forbundet med sagen.

I praksis spiller parametret vedrørende advokatens tidsforbrug utvivlsomt en væsentlig rolle ved salærfastsættelsen, og mange advokater vælger ved sagens begyndelse at give et prisoverslag, der ofte er baseret på en vurdering af det forventede tidsforbrug. Som bekendt indeholder de advokatetiske regler om opdrags- og prisoplysninger særskilte regler om afgivelse af et prisoverslag. Om overslag i erhvervsforhold fremgår af de advokatetiske regler pkt. 14.3., at klienten så tidligt som muligt skal orienteres, hvis der er givet et overslag, og det samlede salær forventes at overstige det beløb, der er angivet i overslaget. Tilsvarende fremgår af de advokatetiske regler pkt. 15.3. om prisoverslag i forbrugerforhold, idet det i disse tilfælde yderligere er en betingelse, at orienteringen sker skriftligt på en klar og entydig måde. Det er desuden i forbrugerforhold præciseret, at advokaten skal foretage orienteringen af egen drift.

Reglerne om prisoverslag er udtryk for, at det på den ene side kan være særdeles nyttigt for klienten – uanset om vedkommende er forbruger eller erhvervsdrivende – at få et overslag over den samlede udgift til advokatsalær. Omvendt er oplysningen dog kun brugbar, hvis den også i de tilfælde, hvor sagen udvikler sig sådan, at overslaget ikke kan holdes, følges op med oplysninger om, at der nu vil påløbe yderligere omkostninger. Klienten kan så medtage disse oplysninger i sine overvejelser om sagen, herunder måske overvejelser om, hvorvidt advokaten skal fortsætte sagen.

Hvornår er der givet et overslag?

Et overslag kan indeholde et anslået samlet salær for bistand med en sag eller en timetakst og et anslået antal timer, som det vurderes vil medgå til sagen.

Som advokat skal man gøre sig klart, om man i forbindelse med afgivelse af prisoplysning – eller i øvrigt i forbindelse med kontakten til klienten – giver et overslag eller noget, der af klienten kan forstås som et overslag. Hvis der gives et overslag, der ikke holder, og der ikke følges op på overslaget, kan det koste dyrt, når sagen skal afregnes med klienten.

Det er derfor afgørende, at advokaten overvejer sit ordvalg, når der vejledes om de økonomiske konsekvenser af en sag, idet der efter praksis skal gøres meget til, før et konkret beløb – eller en timetakst og et anslået tidsforbrug – der er blevet nævnt i

forbindelse med vejledningen, ikke anses som et overslag. I praksis ses det jævnligt, at advokaten selv er af den opfattelse, at der ikke er givet et prisoverslag, hvilket er grunden til, at advokaten ikke efterfølgende giver oplysning om, at salæret må forventes at blive større end først antaget.

Tilsvarende ses det jævnligt, at klienten er af den opfattelse, at der er indgået en egentlig salæraftale, hvilket advokaten bestrider.

hvorved det ses det jævnlige, at klienten er af den opfattelse, at der er indgået en egentlig salæraftale, hvilket advokaten bestræber. Ofte vil det ikke kunne lægges til grund, at der er indgået en salæraftale, hvorimod advokatens oplysninger om forventet salær kan anses som et salæroverslag, som der skal følges op på i forhold til klienten, hvis overslaget ikke holder. Flere af sagerne, der har været behandlet af Advokatnævnet, illustrerer problemstillingen om, hvorvidt der var givet et overslag. I sag nr. 2013-1848 var der mellem parterne enighed om, at der ved sagens begyndelse blev holdt et møde, hvor indklagede mundtligt skønnede, at prisen for opgaven ville blive omkring 50-60.000 kroner eksklusive moms. Indklagede oplyste i forbindelse med klagesagen, at han desuden havde gjort opmærksom på, at der ville blive tale om almindeligt regningsarbejde til en timetakst på 2.500 kroner eksklusive moms pr. effektiv advokattime og 750 kroner eksklusive moms pr. effektiv sekretærttime. Advokatnævnet, der traf afgørelse i sagen 9. januar 2015, anså det ikke for godtgjort, at der var indgået en salæraftale, men Nævnet fandt, at indklagede havde givet et salæroverslag på 50-60.000 kroner eksklusive moms, hvorfor salæret blev nedsat til 60.000 kroner eksklusive moms.

I sag nr. 2013-3301, hvor der var klaget over et samlet salær på 91.812 kroner inklusive moms for behandling af en bodelingssag, var der ligeledes tvist om, hvorvidt der var indgået en salæraftale. Klager havde gjort gældende, at salæret skulle nedsættes til et beløb mellem 30.000 kroner og 50.000 kroner, idet klager henviste til, at indklagede i sin ordrebekræftelse blandt andet havde oplyst, at en bodelingssag typisk kostede 30.000-50.000 kroner. Advokatnævnet afsagde kendelse 27. juni 2014 og anførte i den forbindelse blandt andet, at oplysningen i forbindelse med ordrebekræftelsen om den typiske pris for en bodelingssag ikke udgjorde et begrundet overslag med de deraf følgende konsekvenser og pligter for indklagede. Indklagede havde derfor ikke været forpligtet til at give oplysning om, at salæret ville overstige det nævnte beløb. Advokatnævnet godkendte herefter salæret, der fandtes at være rimeligt.

I sag nr. 2014-515 havde indklagede i en e-mail i forbindelse med sagens begyndelse oplyst en timetakst, ligesom indklagede desuden havde oplyst, at en kollega ville vende tilbage med 'et forsigtigt overslag'. Ifølge indklagede var der telefonisk blevet givet et prisoverslag på 15-20.000 kroner. Klagerne bestred at have modtaget e-mailen, ligesom klagerne bestred at være blevet kontaktet telefonisk vedrørende overslaget. Klagerne oplyste derimod, at indklagede på et møde havde anslået, at salæret ville udgøre 11-13.000 kroner, og at de var blevet lovet en orientering, hvis salæret blev højere. Indklagede havde bestridt, at der skulle være indgået en sådan aftale. Efterfølgende blev der opkrævet et salær på 32.500 kroner inklusive moms. Advokatnævnet traf afgørelse den 30. januar 2015, og Nævnet fandt det ikke godtgjort, at der skulle være indgået en salæraftale om et salær på 11-13.000 kroner. Nævnet fandt desuden, at salæret på 32.500 kroner inklusive moms ikke kunne anses for rimeligt, idet indklagede selv havde oplyst, at der var givet et overslag på 15-20.000 kroner, og idet det var uomtvistet, at klagerne ikke efterfølgende var blevet orienteret om, at dette overslag ikke holdt. Salæret blev herefter nedsat til 20.000 kroner inklusive moms.

Det bemærkes, at Advokatnævnet tidligere i sag nr. 2013-2650 ved kendelse af 15. april 2014 har anset oplysning om advokatsalær i en åbningsstatus i et dødsbo, som et prisoverslag. Advokaten var således afskåret fra efterfølgende at opkræve et salær, der var højere end anslået i åbningsstatussen, medmindre arvingerne på forhånd var blevet varslet om det højere salær. I den konkrete sag blev salæret nedsat fra 62.500 kroner inklusive moms til 50.000 kroner inklusive moms.

Når overslaget ikke holder

Efter Nævnets praksis er det ikke i sig selv en tilsidesættelse af god advokatskik, hvis en advokat ikke følger op på et tidligere overslag og opkræver et salær, der overstiger det salær, der er anslået i overslaget.

Der henvises i den forbindelse til Advokatnævnets kendelse af 3. juni 2014 i sag nr. 2013-77. Indklagede havde i denne sag i et brev til klienten, der var erhvervsdrivende, anført følgende: *"Med baggrund i lignende sager estimerer jeg prisen for ovennævnte sagsforløb til ca. kroner 15.000 + moms. Ovenstående pris er baseret på det beskrevne sagsforløb, såfremt sagens omfang udvides afregnes dette arbejde efter medgået tid [...]".* Advokaten opkrævede herefter først salær på 12.000 kroner eksklusive moms og senere yderligere salær, således at salæret udgjorde i alt 29.000 kroner eksklusive moms. Klienten indgav en adfærdsklage over blandt andet det forhold, at indklagede ikke havde orienteret om, at prisoverslaget ikke kunne holde, og Advokatnævnet fandt, at det forhold, at klienten ikke udtrykkeligt blev orienteret om, at det oprindelige overslag ikke kunne holde, ikke i sig selv udgjorde en tilsidesættelse af god advokatskik.

Manglende overholdelse af reglen om, at der tidligst muligt skal følges op på overslag, får derimod normalt salærmæssige konsekvenser for advokaten, idet det klare udgangspunkt er, at salæret nedsættes til den pris, der er oplyst i forbindelse med overslaget. I ovennævnte sag nr. 2013-77, hvor klager ligeledes havde indgivet en salærklage, traf Nævnet således afgørelse om at nedsætte salæret til 15.000 kroner eksklusive moms svarende til overslaget.

Opfølgningen – det vil sige orienteringen om, at bstanden vil blive dyrere end forventet – skal ske så tidligt som muligt, hvilket normalt vil sige, at orienteringen skal gives, før den yderligere bistand ydes.

I sag nr. 2013-2629 havde indklagede ved sagens begyndelse oplyst en timetakst på 2.250 kroner eksklusive moms, idet han samtidig havde anført, at 'bedste bud' på salærets størrelse ville være ca. 45.000 kroner eksklusive moms. Senere oplyste indklagede i forbindelse med fremsendelse af en faktura på 45.000 kroner eksklusive moms, at det tidligere meddelte overslag ikke kunne holdes, idet sagen havde vist sig at være mere omfattende end først antaget. Advokatnævnet anførte i kendelse af 30. januar 2015, at klager ved den nævnte faktura var blevet gjort bekendt med, at salæret ikke ville kunne holdes inden for overslaget, og at klager derfor måtte lægge til grund, at bstanden ville blive afregnet på baggrund af tidsforbruget til timetaksten.

overslaget, og at klager derfor måtte lægge til grund, at bistanden ville blive afregnet på baggrund af tidsforbruget til timetaksten på 2.250 kroner eksklusive moms. Advokatnævnet fandt imidlertid af andre grunde, at det samlede opkrævede salær ikke kunne anses for rimeligt, hvorfor salæret blev nedsat.

Omvendt er Nævnets kendelse af 7. januar 2015 i sag nr. 2014-523 et eksempel på, at der ikke tilstrækkeligt tidligt blev fulgt op på et tidligere overslag. I denne sag var der enighed om, at indklagede ved sagens begyndelse havde givet et mundtligt overslag på 2.600 kroner inklusive moms for bistand i forbindelse med udfærdigelse og tinglysning af deklaration på to byggegrunde. Efterfølgende var der opkrævet et salær på 3.500 kroner inklusive moms. Advokatnævnet anførte, at orientering om, at et overslag ikke kan holde, skal gives så tidligt som muligt, det vil sige som udgangspunkt før den yderligere bistand ydes, og indklagede kunne derfor ikke vente med at orientere klager om det yderligere salær til efter den yderligere sagsbehandling, der havde medført det øgede tidsforbrug. Salæret blev derfor nedsat til 2.600 kroner eksklusive moms.

I sag nr. 2014-3177 havde indklagede påtaget sig at yde bistand med blandt andet en bodelingssag, og indklagede oplyste i den forbindelse, at sagen ville blive afregnet efter medgået tid til en timetakst på 1.800 kroner ekskl. moms, idet det blev anslået, at tidsforbruget ville blive tre til fem timer. Efterfølgende blev der opkrævet et salær på 31.500 kroner inklusive moms for bistand med bodelingen, og det blev oplyst, at der var brugt 14 timer på sagen. Der var mellem parterne uenighed om, hvorvidt indklagede havde oplyst, at det estimerede tidsforbrug var overskredet, men indklagede havde ikke fremlagt dokumentation for, at der var sket skriftlig orientering på en klar og entydig måde. Advokatnævnet afsagde kendelse i sagen 25. marts 2015, og Nævnet fandt, at det opkrævede salær ikke var rimeligt, hvorefter det blev nedsat til 11.250 kroner inklusive moms.

Baggrunden for, at overslaget ikke holder, vil normalt ikke være afgørende, og der vil således også kunne ske salærnedsættelse, hvor der utvivlsomt er ydet bistand, der isoleret set berettiger til et salær, der overstiger salæret anslået i overslaget. Af kendelsen af 30. januar 2015 i sag nr. 2014-515, der er nævnt ovenfor, fremgår således udtrykkeligt, at salæret nedsættes fra 32.500 kroner inklusive moms til 20.000 kroner inklusive moms, selvom der ikke er grundlag for at anfægte det oplyste tidsforbrug eller omfanget af bistanden.

Find eventuelt de enkelte sager i Advokatsamfundets Vidensdatabase: viden.advokatsamfundet.dk/ .

Hanne Christensen

Chefkonsulent i Advokatnævnets Sekretariat. Har en baggrund fra centraladministrationen og Folketingets Ombudsmand og har siden 2008 været ansat i Advokatsamfundet.

Husk, at...

en forbruger skal have advokatens timetakst oplyst inklusive moms. Oplyses timetaksten eksklusivt moms er der tale om en overtrædelse af § 13 i markedsføringsloven og derfor også om en tilsidesættelse af god advokatskik.

Kontakt

Det Danske Advokatsamfund
Kronprinsessegade 28
1306 København K
CVR: 53 35 50 13

+45 3396 9798

